

nil. Z višine sem imel dober pregled. Bil sem nad mestom, kje se je graben razcepil v obliki črke Y. Izbral sem desni krak, ker je bil bolj pod Dedcem, in se spustil v dno grabna.

V nadaljevanju večjih problemov ni bilo: plezal sem čez skokce, po oguljenem macesnovem deblu, ki ga je velika sila odlomila in vrgla v grapo, čez tolmunčke in kotanjice ter čez krušljivo stopnjo izplezal iz grape v novo zalogo ruševja. Ni bilo tako gosto kot »Sargaško morje« nižje spodaj. Zdelo se mi je celo, da vidim ostanke steze, pa sem se napotil po njej.

PREKIPEVAJOČE NAVDUŠENJE

Stal sem pod Dedčevo vršno kupolo. Stena se mi je zdela gladka, nepreplezljiva; sicer jo je sekala ozka razpoka, a nisem vedel, kaj bi z njo.

Kaj pa zdaj? Trud zaman? Ne smem še odnehati! Morda bo pa višje gori bolje! Stopil sem ob vzhodni steni navzgor med redkim ruševjem in še redkejšimi macesni.

Prišel sem do grebena, poraslega s travo, ki mi je zapri pot. V kotu med njim in steno sem opazil kamin, le da takrat še nisem vedel, da se temu tako reče; meni se je tvorba zdela podobna nekakšni cevi. Videl sem, da ima izrastke, na katere bi lahko stopil.

In tako sem po trudapolnem plezanju, pehanju in suvanju končno stal na vrhu Kamniškega Dedca. Kakšen razgled! Na srečo so bili oblaki dovolj visoko, da sem lahko občudoval ves venec Kamniških Alp, ki se je razprostiral pred menoj. Kot da bi bil v amfiteatru, le da tokrat v najvišjem nadstropju.

Ogledoval sem si mogočne vrhove in zidove; stene so prehajale v melišča in ta v zelene trate. V literaturi sem ob podobnih trenutkih zmagoslavja pogosto bral variacije na temo, kako majhen je človek v primerjavi z goro in kako velik je obenem, ker je dosegel, kar je hotel. Podvig, zabeljen s skromnostjo. Žal v meni ni bilo niti sledu o kakšni skromnosti, ne pravi ne lažni. Tako mi je zrasel greben, da je bilo komaj dovolj prostora za eno samo čustvo: silno, prekipevajoče navdušenje, ker mi je uspelo, ker se mi je izpolnilo hrepenenje. Pljuča so se mi širila od zadovoljstva, ko sem stal tam gori pri kupu kamenja, v katerega je bila zataknjena stara, obeljena rogovilasta veja, in se počutil kot gospodar sveta. Vredno se je bilo potruditi, vredno!

ŽIGI, KI JIH NI

Ko sem se napil razgleda, sem se lotil čaja. Kako je prijal topli, dišeči čajček! Pomlatil sem kos kruha s slanino. Že dolgo nisem jedel s takim užitkom, čeprav je bil špeh malo premašten za moj okus.

Pogledal sem okoli sebe: kje pa je skrinjica z žigom? Na moji strani kupa je ni bilo. Stopil sem naokrog, že rahlo godrnjaje: kam so jo pa vtaknili? Obhodil sem ves kup, pogledal še malo naokoli, potem pa spoznal, da ne bo 'štemplja'. Globoko razočaranje me je prevzelo. A ne nad 'mojim' vrhom, to ne. Pač pa nad spoznanjem, kako malo pomenijo žigi, ki sem jih do tedaj pridno nabiral po kočah in vrhovih. Počutil sem se ogoljufanega - kakor da so mi vzeli nagrado, ki mi pripada.

Če ga ni na tem vrhu, na katerega sem tako težko prišel, potem tudi žigi na onih drugih, markiranih, niso nič vredni, ker jih je tako lahko dobiti.

Od tistega dne dalje nisem udaril v planinsko knjižico nobene štampiljke več.

Namesto žiga sem dobil nekaj več, neprimerljivo več: zadovoljstvo in srečo, kakršne nisem do tedaj občutil še na nobenem vrhu; spoznaje, kako lepši so hribi, če jih vidiš in doživljaš stran od običajnih poti.

Za gore je treba imeti odprto dušo in srce. Kdor zna prisluhniti in je vsaj enkrat čutil visoko pesem gora, tisti jo bo hotel slišati in doživeti znova. Pa čeprav je včasih deževna, včasih meglena. Gazi po visokem snegu in škripa z derezami po ledu; opoteka se v vetru; pordeči vrhove; vonja nageljčke in ciklame, občuduje murke in madronščice; opazuje zvezde in oblake, gamse in planinske kure; se muči v previsih in kaminih, uživa na grebenih navidezno brezkončnost časa in prostora; koplje se v soncu in znoju, trpi žejo in sanja o pivu.

Je kot tiha neizpolnjena želja: vedno je prisotna, nikoli ne utihne. Nosim jo v sebi od prvega dne.

Pokopališče v Trenti

RUDOLF TRAVINIČ

*Hodili ste dolgo
po trdih stezah,
lazili za ovčami
tja gor v planine,
na glavah znosili
ste tone sena,
sadili v to prst
svojo ste čampo.*

*Sedaj pa ležite,
ljudje 'spod gora,
v tem koščku prelestne
peščene zemlje
ob bregu šumeče
samo vaše Soče.*